

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

zhaja vsak četrtlet in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se pošilja do odpovedi. — Deležniki „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 v. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo Koroška cesta šte. 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petivrstice za enkrat 15 v, za dvakrat 25 v, za trikrat 35 v. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede popoldne. Nezaprte reklamacije so poštnine proste.

Po katoliškem shodu.

Katoliški shod je završen! Zapustili smo belo Ljubljano in se vrnili zopet v naša bivališča. Sveto navdušenje, ki je vladalo vse tri dni na katoliškem shodu, še napolnjuje naša srca. Kovati pa se mora, dokler je železo vroče. Zato pa s tem navdušenjem, ki še gori v naših srcih, pogumno na delo, koje smo si zasnovali na skupnih posvetovanjih! Izvršujmo, za kar smo se ogrevali na katoliškem shodu!

Danes priobčujemo sklepe tretjega slovenskega katoliškega shoda v socialnem in organizacijskem odsaku. Prepričani smo, da jih vsak dobromisleč štajerski Slovenec lahko z mirno vestjo podpiše. Zato pa tudi upamo, da homo šli skupno na izvrševanje storjenih sklepov. Evo jih!

Sklepi socialnega odseka.

Tretji slovenski katoliški shod obnavlja in odobrava vse socialne resolucije, ki sta jih sklenila 1. in 2. slovenski katoliški shod. Socialni načrt kmečkega, obrtnega, trgovskega in delavskega stanu je zlasti 2. shod tako točno narisal, da mu načelnega nimamo ničesar dodajati. Tudi načela glede na zavarovanje, socialne naloge avtonomnih zastopov in krščansko usmiljenost so v resolucijah 2. slovenskega katoliškega shoda jasno in natančno izražena.

Trdno stoječ na teh načelih izjavlja tretji slovenski katoliški shod, da je treba za njihovo vresničenje temeljitega in vztrajnega, požrtvovalnega dela.

I. Pouk.

Da more socialni pouk doseči svoj smoter, mora biti organizovan. Vseeno se razvije le tam, kjer sloni na zdravi organizaciji in teži ne toliko po posamičnem gospodarskem napredku, kolikor po napredku širših skupin, kar se da doseči edino le z vzajemnim sodelovanjem, s kooperativnimi zvezami, v raznovrstnih oblikah stanovskega in za-

družnega združevanja. Potemtakem je predpogoj vpešnemu pouku stanovska in mladinska organizacija.

Glede na posamezne oblike socialnega pouka velja to-le:

A. Splošno.

a) Časopisje naj se bolj nego do zdaj ozira na gospodarska in socialna vprašanja. Izpopolni naj se s stanovskimi glasili.

b) Priporoča se izdajanje poljudnih knjižnic v socialni, higijenski in gospodarski pouk. V tem smislu pohvalno omenjamo Društveni zakon in Obrtni red, ki ju je izdala Slovenska krščanska socialna zveza.

c) Knjižnice in knjige socialne in gospodarske tvarine naj se vedno naslanjajo na domače potrebe in naj bodo pisane bolj poljudno.

č) Branje časopisov, knjižnic in knjig naj se organizuje po raznih stanovskih in mladinskih organizacijah. Opozarjajo naj se člani na socialno važne spise in vsaj večji in pomenljivejši sestavki naj se obdelavajo v predavanjih; z javnimi razgovori po društvi naj se vzbujajo zanimanje zanje. Priporočajo se tudi socialni kurzi.

d) Vsaka društvena knjižnica naj ima poseben gospodarski in socialni oddelek. Časopisi, ki redno prinašajo socialne in gospodarske sestavke, naj se skrbno spravljajo, da se koncem leta morejo zvezati; iz drugih naj se po možnosti izstrižejo gospodarski in socialni članki in po tvarinah izvršeni spravijo.

B. Podrobno.

a) Jezikovni in računski pouk v ljudskih šolah naj se bolj nego doslej ozira na socialno izobrazbo. Zlasti naj že ljudska šola stoji na višji stopinji, podaja temeljne nauke iz higijene, kjer naj se posebno poudarja škodljivost alkoholnih pijač, dalje naj s primerno izbranimi opisi gospodarskih in kulturnih razmer iz prošlih dob pojasnjuje učencem zgodovinski razvoj našega kmečkega, obrtnega in delavskega stanu; s tem poukom naj se v logiški

zvezi združi temeljni pouk o pomenu združevanja, zlasti zadružništva in komečno naj se v praktičnih vajah priuče učenci domačemu knjigovodstvu.

b) Za kmečki stan priporočamo kmetijske nadaljevalne šole, predvsem pa zimske kmetijske tečaje, ki naj se ustanavljajo s pomočjo občin, dežele in države.

c) Za obrtni stan zahtevamo na avstrijskem slovenskem jugu večje število strokovnih šol, ustanovitve državnih rokodelskih šol in vsaj ene državne obrtne šole.

č) Trgovstvu so potrebne slovenske trgovske šole, ki naj jih ustanove trgovske zbornice, mestni zastopi ali druge korporacije, podpirajo pa država in dežele. Iskreno želimo, naj se po razumnem trgovstvu kmalu omogoči na avstrijskem slovenskem jugu slovenska trgovska akademija.

d) V izpolnjevanje proizvajalne tehnike in v napredek trgovstva z domačimi pridelki in izdelki naj se redno soujejo raznovrstne poljedelske in obrtne razstave.

e) Po vseh kmetijskih, obrtno-nadaljevalnih, rokodelskih, strokovnih in trgovskih šolah naj se obvezno poučuje tudi zadružno knjigovodstvo v zvezi s pravnimi določili o zadružništvu.

f) Po učiteljskih in semeniških naj se uvede pouk o kmetijstvu po strokovnem učitelju in v knjigovodstvu, zlasti z ozirom na zadružništvo.

II. Delo.

Vse socialno delo mora izvirati iz požrtvovalne krščanske ljubezni, ki se tem krepkeje razvija, čim večja je potreba. Razraščati se mora v treh smerah: v socialnopolitiški, organizacijski in karitativni v ožjem smislu. Silno važno nalogo imajo v teh stvareh občine. Zato posebej opozarjamo nanje novo ustanovljeno „Župansko zvezo“. Z ozirom na naše razmere opozarjamo na te-le pozornosti:

a) boj proti umazanemu slovtvu, ki se zlasti s tujine širi med nami;

LISTEK.

Govor

prevzv. g. dr. Mihaela Napotnik, kneza in škofa Lavantinskega,

v prvi javni seji škofijske sinode, na praznik sv. Kajetana, dne 7. avgusta 1906. (Konec).

Pa tudi to težavo nadomeščajo radosti dušeskrbnega življenja. Duhovne sladkosti olajšujejo dušnemu pastirju breme siromaštva. Vedno mu je pred očmi prevzvišeni vzgled Zveličarja, ki ni imel, kamor bi položil svojo glavo, pa tudi vzgled premnogih učencev Kristusovih, ki so se prostovoljno odpovedali bogastvu ter ga iz ljubezni do Jezusa porazdelili med uboge.

O, jarem Jezusov je sladek in nja breme je lahko! Kaj čuda, da so marsikateri bogatini zapustili svoje zlato in blago ter s križem v roki odjadrali v daljne pokrajine, kjer so brez vseh udobnosti življenja med trudopolnimi naporji in smrtnimi nevarnostmi vendar veselega srca živeli in veselega srca umrli. Tako velika je moč radosti, ki izvira iz duhovnega in dušeskrbnega življenja.

4. Da pa te radosti okušamo, zasledujmo dalje velike težave duhovniškega stanu!

K službi dušnega pastirja spada premnogo takih opravil, ki terjajo velik napor duševnih in telesnih moči ter naravnost nasprotujejo človeški počutnosti. Tako župniki na deželi prav velikokrat nimajo nobenega olikanega človeka, s katerim bi se mogli

prijateljsko pogovoriti, le s težavo pridejo do zdravnik in zdravila, in primanjkuje jim potrebnih živil, pa tudi pripomočkov za nadaljno izobrazbo, kakor knjig, znanstvenih listov in kar je drugo takega. Duhovnik je ne redkoma prisiljen, pretrgati ponočni počitek ter hiteti v hudem vremenu daljno pot čez strmine in prepele po najslabših stezah k umirajočemu bolniku. Dušni pastir se mora pečati večinoma z resnobnim delom in z opravki, ki njegovega duha zelo utrudijo: to je na primer izpovedovanje, spravljanje sovražnikov, previdenje bolnikov, molitev pri umirajočih, pokopavanje mrtličev.

Veliko nadlogo in vsled tega žalost in bolelost povzročata duhovništvu to, da cerkveni služabnik ravno z natančnim izvrševanjem svoje službe ne redko razdraži duhove, si nakoplje sovraštva ter vzbudi silen odpor in strastno nasprotstvo pri hudobnih ljudeh; to je gotovo neprijetno za moža, ki je zmeren, krotek, moder, mil in miroljuben. Sicer pa je dandanes mnogo takih, ki iz same zlobnosti katoliškega duhovnika prezirajo, črtijo in malo da ne preklinjajo. Duhovnik, čuvaj nad pravnostjo, obsoja s svojim svetim življenjem zlobno življenje hudobnežev: odtod mržnja, ki jo izprijenci očitno kažejo tako, da niti duhovske obleke videti ne morejo, da ne bi obračali z nevoljo svojih oči drugam, ne meneč se za nobeno pravilo olike in vlijdnosti.

Slednjič, da molčimo o drugih težavah, tlači še služabnika svete Cerkve breme odgovornosti o svojem hiševanju. Če premišluje, da je človeška duša tolike vrednosti in cene, kolike Kri, po kateri je odrešena; če premišluje, kako lahko se more dogoditi, da po

načinu svojega življenja, z zlorabo ali tudi z zanamro svoje svete službe on sam dá povod, da neumrljive duše zajedejo na kriva pota ter zgrešijo svoje večno zveličanje: kdo je, ki to preudarja, pa se ne boji in tresse? Zato so se možje, ki so bili polni navdušene gorečnosti za sveto vero, branili prevzeti dušeskrbje; in drugi so se odpovedali pastirovanju, ker jih je strašila nevarnost, ki proti neumrljivim dušam, dasiravno so z zatajenjem samega sebe bili žrtvovali vse moči za izvrševanje svoje službe. Sv. Janez Kancij je izborno oskrboval župnijo Ilkuzijansko, ki se razprostira blizu Krakove, pa ko je v duhu premišljeval nevarnost, ki obdaja njegove ovčice, je vzel slovo od svoje duhovnije. Zares, nevarnost, da bi mogli biti dušam v pogubljenje, to je breme, ki leži nad vsemi drugimi na naših ramah, čigar težko težo vsi občutimo, pod čigar pezo tu pa tam se skoraj zgrudimo.

5. Takih in enakih neprijetnosti, nevarščin ter težavnosti je vse polno v našem stanu.

Vendar pa nam naj ne upade sree, ker vse premoremo v njem, ki nas dela močne (Filiplj. 4, 13) s svojo močjo od zgoraj; in naš sveti stan nam sam podaja mnogo sladke tolažbe in čistega veselja. Tu sem spada odličnost in vzvišenost našega poklica. Svečenik je namreč srednik med Bogom in med ljudmi, katere bi naj v njegovem imenu vodil in zveličal. On je svetilnik, raz katerega ljudem naj sveti sredi goste teme prava luč. On je sol zemlje (Mat. 5, 13), ki naj s svojo modrostjo popravlja neslane posvetne šege ter jih naj izboljšuje z zgledom svojega življenja pa jih naj preustvarja tako, da bodo prijetne Bogu, angelom in ljudem.

Današnja številka ima kot prilogo „Naš dom“ in govor prem. knezoškofa.

b) boj proti alkoholizmu. V tem zmislu priporočamo družbo treznosti, abstinenta in abstinentske krožke in sestanke. Priporočamo „Županski zvezi“ za slovenske pokrajine, naj dela na to v svojem delokrogu, da bodo županstva gledala na to, da se vže po obstoječih postavah zatira žganje in krčme ter obdači žganje v korist občinam; s tem bodo imele občine korist, in žganje se bo omejilo. Tudi naj gleda občina na to, da se krčmarji držijo postavne policijske ure, ter da one krčmarje kaznuje, kateri se ne držijo obstoječih postav.

c) skrb za izseljence;

č) skrb za delavsko ženstvo, zlasti po mestih;

d) pospeševanje vzajemnih podpornih in zavarovalnih organizacij, zlasti pa skrb, da se zakonitim potom doseže starostno zavarovanje delavskega ljudstva. Na vso moč se poudarja ob ti priliki zahteva pod rudarski zakon spadajočega delavstva, naj se bratovske skladnice primerno v zmislu ravnopravnosti delavcev z delodajalci preosnujejo in naj se tudi za to delavstvo uvede zakonito zavarovanje proti neugodam; delavskemu zavarovanju se morajo obvezno priklopiti tudi (državni) gozdni delavci; glavne zahteve glede na zavarovanje so predvsem, da se osnuje zavarovalnica za nezgode v Ljubljani posebej pa:

1. Temeljita prememba odstotne mere in prisojevanja rent ali obrokov za zdravljenje in poškodbe.

2. Komečno dovoljenje t. zv. trajnih dohodkov ali rent, katere so bile že enkrat prisojene.

3. Popolno izjednačenje prometnih in obratnih poškodb glede izmeritve dohodkov ali rent.

4. Prenaredba razsodišč in podredba vseh v Avstriji obstoječih razsodišč proti neugodam pod najvišji sodni dvor.

Za ohranitev kmečkega stanu se priporoča ustanovitev zadružnega organizma za gojenje in ureditev hipotekarnega kredita na Jugoslovanskem v svrhu, da se z razdolževanjem zemljeknjižnih bremen zabrani izseljevanje in razpadanje kmečkih posestev;

e) skrb za dobrotelne zavode; v to svrhu se zahteva ustanovitev deželnih zdravstvenih svetov;

f) skrb za higijeno; zlasti boj proti jetiki; skrb za bolniško postrežbo po deželi;

g) skrb za zauemljene otroke in bivše kaznjence;

h) skrb za primerno zabavo; posebno se priporoča v tem oziru telovadba, oziroma drugi športi;

i) pospeševanje prometa s tujci.

Sklepi organizacijskega odseka.

Namen organizacije je, združiti razkropljene sile posameznikov, da postanejo po skupnosti zmogljive doseči velikih uspehov, katerih posameznik ne zmora. 3. slov. katol. shod ponavlja želje, izrečene na 2. slov. katol. shodu, opozarja zopet na potrebo organizacije za ohranitev našega naroda na temelju katoliške vere in slovenske narodnosti ter priporoča:

Duhovnik nove zaveze opravlja trojno službo Kristusa Zveličarja: on uči, daruje in kraljuje. In tolika vzvišenost in veličastnost duhovniškega stanu gotovo mora krepiti sreča deliveev skrivnosti božjih, jih mora napolnjevati z nebeskimi radostmi in s hvaležnostjo do ljubega Boga.

Duhovnik kot oznanjevalec evangelja ohranjuje čednostno življenje na svetu; kajti resnice, ki jih uči, utrjujejo oni red nazorov in zakonov, ki je potreben umnemu bitju, da more svojemu namenu primerno živeti in delovati. Kaj je lepšega od službe javnega učenika, ali kaj bi moglo vzbujati v srcu čuvstva slajše in čistejša tolažbe, nego zreti vsako nedeljo in praznik vernike pred seboj zbrane, kako ukaželjni z vso pozornostjo poslušajo svojega propovednika, da bi s pripravnim srem v se sprejeli seme besede božje? Pač ne moremo si misliti zlahtnejšega in srčnejšega veselja, kakor je ono, ki ga mora občutiti dober dušni pastir, ko vidi svoje župljane, ki jih je okrepčal s sladko hrano besede božje, kako od cerkve na vse strani hitijo na svoj dom: utrjeni v veri, polni dobrih sklepov in poživljeni z nebeskimi tolažbami.

Bogat vir tolažbe je za duhovnika pouk malih v temeljnih resnicah svete vere. Po prevzvišenem vzgledu božjega Zveličarja s prav posebno ljubeznijo goji te nežne mladike na vrtu Gospodovem: uči jih spoznavati in ljubiti Boga, spoštovati starše, dobro hoteti in dobro delati bližnjemu, izpolnjevati svete dolžnosti do Cerkve in do domovine. In ko vidi, da te sadike, ki jih je gojil z očetovsko skrbljivostjo, od dne do dne krepkeje klijejo, ko zapazuje, da ozelenevajo, da se razcvitajo ter že raz-

1. Vsi katoliško misleči Slovenci naj se združijo v veliko stranko, ki obsegaj vse sloje in vse pokrajine slovenskega ljudstva. Ta stranka stoj na najširši demokratični podlagi, tako da volijo njeno vodstvo zaupniki iz vseh stanov. Izvrševalni odbori naj bodo po vseh slovenskih pokrajinah ter naj delujejo samostojno. O stvarih, ki so važne za ves slovenski narod, naj se posvetuje osrednji odbor, ki ga tvorijo odposlanci vseh teh pokrajinskih odborov. Ta velika politična organizacija se naslanja na politična društva, ki se naj osnujejo v vsakem volilnem okraju, in naj vpliva na državni zbor in na deželne zbornice, ter na občine, da se v njih varujejo katoliška načela in da dobé Slovenci vse pravice, ki jim gredo v šolstvu ljudskem, srednjem in višjem. v uradu, cerkvi in sploh v javnopravnem življenju. Politična društva naj skrbijo, da bodo najširši ljudski sloji po shodih in v časopisju vedno poučeni o ustavnem življenju.

2. Ker sloni ves narodni razvoj na pouku in pravi omiki, je nujno potrebna organizacija izobraževalnih društev in mladinskih zvez po dekanijah, ki naj skrbijo za poljudni pouk v vseh strokah javnega življenja in se naj zlasti ozirajo na gospodarske potrebe ljudstva in na apologetične snovi. Poleg tega naj goje glasbo, petje, dramatiko in naj izobražujejo estetični čut ljudstva. Društva naj skrbijo, da se v mladini vzbujajo in goji jugoslovanski in slovenski čut. Vsako izobraževalno društvo imej svojo knjižnico. Vsa društva naj bodo zvezana v „Slov. kršč. soc. zvezi“, ki naj skrbijo za govornike, za skupne vseslovenske društvene prireditve, za poljudno zabavopoučno slovo ter izvršuj tudi nadzorstvo nad društvi, da se ohranijo v živahni delavnosti. „Zveza“ izdajaj, kakor je lani začela, vsako leto poročilo o društvenem delovanju na vsem Slovenskem.

3. Slovenski katoliški shod tudi najno priporoča, da „Slov. kršč. soc. zveza“ čimprej stopi v dogovor s „Ceciljanskim društvom“ v Ljubljani z „Društvom za slovenske organiste v Celju“ in s cerkveno oblastjo v posameznih škofijah, kako je urediti orglarske šole s štirimi učnimi leti in z obveznim poukom v posojilniškem in občinskem knjigovodstvu, v telovadbi, ekonomiji in dramatiki in kako zasigurati njih plače in pokojnine.

4. Katoliški Slovenci naj posvečujejo posebno skrb izpopolnitvi gospodarske organizacije. Snujejo naj se posojilnice povsod v sodnih okrajih, kjer jih še ni. Nakupovalne zadruge naj obračajo svojo skrb na velike gospodarske potrebščine ljudstva. Proizvajalce zadruge naj pospešujejo tehnični napredek poljedelstva in obrti in naj preskrbujejo ugodno razpečavanje pridelkov naše domovine. (Mlekarno, sadjarske, vinarske, lesne zadruge itd.) Stavbinske zadruge naj skrbijo za zdrava stanovanja. Zadruge naj bodo združene v veliki zvezi, da tem enotneje in krepkeje zastopajo naše gospodarske koristi. Priporoča se jim sodelovanje pri velikih domačih industrialnih podjetjih. Organizaciji trgovskega stanu naj se posveča največja pozornost.

širjajo prijeten duh čednosti, da celó rodijo dober sad zveličanja, mar li ne napolnjuje to njegovega sreča z vedno novimi tolažbami?

Izredna in neprecenljiva tolažila more duhovnik zajemati tudi iz onega svetega opravila, ki je najtežavnejše od vseh drugih: iz izpovedovanja. Izpovednik natanko vé, da dobra izpoved povrne grešniku dušni mir, ga okrepi, da se more ustavljeni izkušnjavam, pa ga podpira, da se more izogibati krivih in pregrešnih potov. Izpovednik spoznava, da izpovednica zagotavlja in utrjuje edinost in zastopnost med družinami, izdatno napeljuje podložnike k pokorščini, predstojnike pa k pravičnosti, ter v obče pospešuje dolžno spoštovanje do postav in zakonov. Izpovednik, ki s svojim trudom v izpovednici le eno dušo, ki je bila globoko pogreznjena v pregrehe, vrne Bogu in človeški družbi, občuti vsled tega toliko sladkost in tolažbo, kolike ne more povzročiti, ne dati celi svet z vsemi svojimi nasladi.

Slično se sme trditi o vseh ostalih dušeskrbnih opravilih; pa predolgo bi bilo, naštevati vse posameznosti. Opozorjam samo le še na izvrševanje duhovnih in telesnih del usmiljenja. Dvomljivim prav svetovati, omahujoče podpirati, nevedne poučevati, žalostne tolažiti, plameneče prepire in sovraštva zadrževati: kolika tolažba! Siromakom pomagati, lačne nasičevati, žejne napajati, nage oblačiti, bolnike obiskovati, k jetnikom hoditi: kolika slast! Cele družbe svetih mož in devic, nasičenih s temi nebeskimi radostmi, so se docela posvetile izvrševanju del krščanskega usmiljenja.

Omenjeno še bodi eno edino opravilo mašniške

Obrtni stan bodi organiziran v obrtnih zadrugah. Ustanovi naj se tehnološki obrtni muzej za južne avstrijske dežele s sedežem v Ljubljani. Rokodelski pomočniki naj so organizirani v katoliških draštvih rokodelskih pomočnikov, ki naj ustanove strokovne oddelke za posamezne obrti. Osnujejo naj se samostojne obrtne zbornice.

Delavski stan se organiziraj povsod v strokovnih društvih, v kateri naj vstopi vse delavstvo dotične stroke. Vsaka tovarna imej svoje strokovno društvo, te pa naj stopijo v strokovno zvezo, ki si naj osnujejo strokovno glasilo.

Priporoča se na novo „Družba sv. Cirila in Metoda“, ki skrbi za slovensko šolstvo in zahteva, da se na zavodih družbe nastavlja učitelji, ki bodo versko-nravno vzgajali mladino.

Časnikarji in književniki si naj osnujejo stanovsko organizacijo, ki skrbi za njihov strokovni napredek. V ta namen naj se ustanovi „Jugoslov. časnikarsko društvo“.

Še enkrat šolske počitnice.

Zo pri zborovanju „Zveze“ učiteljskih društev v Šoštanj se je od raznih strani povdarjalo, da se glede počitnic naj ne ozira na gospodarske razmere posameznih okrajev, ampak naj se jemljejo v poštev le vzgojevalni oziri. Okrajni šolski sveti so res večinoma določili počitnice ne oziraje se na gospodarske odnose in ni se čuditi, če je nastalo v krogih kmetovalcev in prijateljev kmetovalcev ogorčenje radi počitnic in se vnel zlasti hud boj med časopisi, ki zastopajo strogo kmečko stališče, in med časopisi, ki stoje na strani šolskih oblastij. Vsak, ki pozna naše gospodarske razmere, ki ve, kako težko je celo za drag denar dobiti potrebne delavske moči, bo podpiral stremljenje kmetovalcev, da naj bodo počitnice v času, kadar je največ dela in se otroci rabijo za lažja dela. Ravno tako bo pa moral vsak, ki je vnet za napredek šole in razširjanje izobrazbe, priznati, da je celodnevni pouk v mesecu avgustu ne le neznosna muka za učence in učitelje, ampak da je tudi nemogoče doseči kake uspehe. Ker pa se s strogim povdarjanjem kmečkega stališča na jedni strani, in s povdarjanjem vzgojevalnih načel na drugi strani to vprašanje ne bo rešilo tako, kakor želi ljudstvo, ampak skoro gotovo bo ostalo pri letošnji določitvi, treba je misliti na tako določitev počitnic, ki bo odgovarjala zahtevam obeh delov. Kakor v večini naših uredb posnemamo Nemčijo, tako bi tudi glede počitnic lahko posnemali Nemčijo. V Nemčiji ne trajajo počitnice skupno dva meseca, ampak se razdele v dvojne ali trojne počitnice po štiri ali dva tedna trajajoče in sicer ob času, kadar je največ dela. Pri nas bi se recimo razdelile počitnice na ta način, da bi trajale dva (oz. štiri) tedna meseca avgusta, in šest (oz. štiri) tednov ob času, ko je največ dela — po navadi v jeseni; razven tega bi se pa naj vršil v poletnih mesecih nerazdeljen pouk od 7.—11. ure predpoldan. Rešitev vprašanja šolskih počitnic na ta način bo gotovo v znatni meri ustrezala stališču obeh strank. Šolske oblasti naj

službe, ki je nekako neizperljiv vrelc, od koder izvirajo celi potoki duhovnega veselja: daritev svete maše in duh molitve. Sladkost brez vse primere se nahaja v zakramentalnem združenju z Zveličarjem in v življenju, po vezi molitve zedinjenem z Bogom. Duhovnik po sreči božjem more vzradoščen klicati s psalmistom: Gospod je del mojega deleža in moje kupe... Merne vrvi so mi prelepo padle... Naznanil si mi pot življenja, z veseljem me boš navdajal pred svojim obličjem: razveseljevanje je na tvoji desni vekomaj. (Ps. 15, 5. 6. 11).

6. K sklepu si ne morem kaj, da ne bi omenil brezbožnega in predrznega vprašanja, ki se mnogo in mnogokrat ponavlja in je žaljivo za naš stan: Kaj koristnega stori duhovnik, kaj dobrega ima kdo od dušnega pastirja?

Prav zelo mnogo stori katoliški duhovnik. Od njega ima katoliška družba toliko dobrega, da človeški rod nikakor ne bi mogel biti brez duhovnika. Izkušnja nas uči, da tam prospera pravost in poštenost in prava omika in pa s pravo omiko navadno združena javna in zasebna sreča, kjer uživa duhovništvo spodobno čast in spoštovanje. Narobe pa, kjer je duhovništvo zaničevano ter ovirano v izvrševanju svojega poklica: tam se širi sirovost, razuzdanost, brezbožnost, tam gre vse navzkriž, in z razrušenjem javnega reda se tam ukorenini vsakovrstno hudo. Ne more namreč obstati vera brez duhovnikov, pa tudi ne človeška družba brez vere na Boga.

Ta čudovita moč duhovništva ima svoj vzrok v milosti od zgoraj, v milosti, ki prehaja na du-